

залишаються центральними для європейських та глобальних міжнародних відносин. Саме в Боснії було застосовано нові міжнародно-правові методи і створено абсолютно унікальну систему міжнародного адміністрування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фененко А. Балканский кризис и российские внешнеполитические приоритеты / Алексей Фененко // Pro et Contra . – 2001. – Т. 6, № 4. – 283 с.
2. Vojtkov D. V. Democracy in Bosnia and Herzegovina: Post-1995 Political System and its Functioning / Victor D. Vojtkov // Southeast European Politics. – May 2003. – Vol. IV, № 1. – P. 41-67.
3. Bosnia: Reshaping the International Machinery. – International Crisis Group Balkans Report. – 2001. – №121. – 30 p.
4. Chandler D. Bosnia: Faking Democracy after Dayton / David Chandler [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.davidchandler.org/books/books_bosnia.html
5. Eralp D. U. Turkey and Bosnia-Herzegovina: A Future Reflecting on the Past / Doğa Ulaş Eralp // SETA Policy Brief. – August, 2010. – № 46. – 9 p.
6. The Balkan Express. A New Turkish Foreign Policy // Foreign Policy Initiative ВН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vpi.ba/upload/documents/eng/The_Balkan_Express_A_New_Turkish_Foreign_Policy.pdf
7. The Peace Implementation Council and its Steering Board // Офіційний сайт Офісу Верховного Представника [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ohr.int/pic/default.asp?content_id=38563

Бедрак Наталія Миколаївна, здобувач кафедри соціальних теорій НУ «ОЮА»

УДК 329.05

РОЛЬ ПОЛІТИЧНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА В СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМАХ

Статтю присвячено дослідженню ролі політичного представництва у сучасних політичних системах. Визначено роль та місце інститутів політичного представництва у демократичній політичній взаємодії, відносинах «суспільство – влада». Політичне представництво інтерпретовано як дієвий демократичний механізм формування та публічної репрезентації суспільних інтересів.

Обґрунтовано, що діяльність політичних партій, лобістських структур, інституцій громадянського суспільства виступає важливою складовою політичного представництва, горизонтальних та вертикальних політичних відносин між владою та громадянами. Відзначено, що у сучасній політичній системі традиційні інститути політичного представництва поступово втрачають вплив на користь електронних мас-медіа та Інтернет.

Ключові слова: політичне представництво, демократична політична система, політичні партії, лобізм, громадянське суспільство, мас-медіа, медіатизація політики

РОЛЬ ПОЛИТИЧЕСКОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВА В СОВРЕМЕННЫХ ПОЛИТИЧЕСКИХ СИСТЕМАХ

Статья посвящена исследованию роли политического представительства в современных политических системах. Определены роль и место институтов политического представительства в демократическом политическом взаимодействии, отношениях «общество - власть». Политическое представительство интерпретировано как действенный демократический механизм формирования и публичной репрезентации общественных интересов.

Обосновано, что деятельность политических партий, лоббистских структур, институтов гражданского общества выступает важной составляющей политического представительства, горизонтальных и вертикальных отношений между властью и гражданами в политической системе. Отмечено, что в современной политической системе традиционные институты политического представительства постепенно теряют влияние в пользу электронных масс-медиа и Интернет.

Ключевые слова: политическое представительство, демократическая политическая система, политические партии, лоббизм, гражданское общество, СМИ, медиатизация политики

THE ROLE OF THE POLITICAL REPRESENTATION IN THE MODERN POLITICAL

SYSTEM

The article studies the role of political representation in contemporary political systems. The role and place of the institutions of political representation in democratic political interaction relationship «society – government». Political representation is interpreted as an effective mechanism of democratic representation of the public social interests.

Proved that political parties, lobbying structures and civil society is an important part of political representation, the horizontal and vertical political relations between government and citizens. It is noted that in the current political system the traditional institutions of political representation gradually lose their influence in favor of electronic media and the Internet.

Keywords: *political representation, democratic political system, political parties, lobbying, civil society, media, mediatization*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Актуальність теми статті обумовлена необхідністю ґрунтовного дослідження ролі політичного представництва в сучасних політичних системах. Всеохоплюючі зміни у соціальній, політичній, економічній, науково-технічній сферах сучасного суспільства сприяють зростанню у політичній системі значення постійного зворотнього зв'язку між владою та суспільством. В умовах становлення інформаційного суспільства цей зв'язок опосередковується діяльністю мас-медіа, які посідають важливе місце у структурі сучасного політичного представництва. Це актуалізує потребу в дослідженні форм та інститутів політичного представництва: політичних партій, парламентаризму, інституцій громадянського суспільства, акторів третього сектору, груп інтересів, які беруть участь у формуванні політичного порядку денного, прийнятті політичних рішень, урядуванні. Слід відзначити, що в сучасних політичних системах на зміну моделям представницької демократії (коли соціальні та політичні групи представляють депутати від партій, що виступають у парламенті від їх імені) приходять моделі «напівпрямої» (О. Тоффлер) та прямої демократії.

В умовах інформаційного суспільства трансформуються і теоретичні моделі політичного представництва, що знаходить своє вираження у концепціях дорадчої та деліберативної демократії (Ю. Габермас), інтерактивної демократії (П. Розанвалон), демократії участі (Й. Масуда), напівпрямої демократії (О. Тоффлер). Під впливом діяльності мас-медіа змінюються демократичні інститути, сутність та механізми демократичного політичного представництва. За таких умов актуалізується питання підвищення ефективності демократії, політичної участі громадян та взаємодії акторів публічної політики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Незважаючи на велику кількість наукових досліджень феномену політичного представництва, у тому числі – політологічних робіт на дану тематику зарубіжних та вітчизняних авторів, недостатньо уваги приділяється трансформаціям ролі політичного представництва у сучасних політичних системах, яка обумовлена процесами глобалізації, становленням інформаційного суспільства, медіатизацією політики та турбулентністю у міжнародних відносинах та системі міжнародної безпеки. Залишаються недостатньо висвітленими багато проблем політичного представництва концептуального та емпіричного характеру, до яких можна впевнено віднести дослідження плюралізму політичних груп як основи демократичної форми правління, зміни у розумінні взаємодії влади та громадян у інформаційну добу (від представницької до прямої демократії та демократії участі), медіатизацію процесу політичного представництва.

У процесі дослідження ролі політичного представництва у політичній системі важливе значення мають роботи класиків філософської та політичної думки щодо еволюції інститутів представництва. До таких праць слід віднести дослідження Ф. Бекона, Т. Гоббса, Кондорсе, Ж.-Ж. Руссо, Д. Г'юма, Е. Берка, А. де Токвіля, Дж. Мілля, Г. Гегеля, Ж. Марітеня, І. Берліна, М. Вебера, М. Острогорського, Р. Міхельса, В. Парето, Ж. Блонделя, М. Дюверже, Г. Алмонд, Р. Даля, Дж. Сарторі та ін.

Функціонування інститутів політичного представництва в умовах демократії досліджували Ф. Гаєк, Б. Дізраелі, Р. Дворкін, Ф. Фукуяма, С. Мейнверінг, Дж. Сарторі, А. Лейпгарт, Г. Лінц, Л. Даймонд, С. Верба, Д. Растоу, С. Гантингтон, Р. Даль, Й. Шумпетер та ін.

У вітчизняній політичній науці проблема політичного представництва в умовах демократизації політичної системи починає входити у предметне поле теоретичних візій і тому аналізу піддаються лише окремі складові цього масштабного політичного процесу: політичні актори, конституційні основи політичного плюралізму та політичного вибору, виборчі кампанії та технології, політичні інститути та громадські об'єднання.

Серед представників української політичної науки ґрунтовні роботи, присвячені дослідженню

становлення політичного представництва у сучасних умовах належать В. Бебіку, Б. Гагалюку, М. Головатому, А. Колодій, В. Медяник, Дж. Мейсу, М. Михальченко, С. Наумкіній, В. Полохало, А. Романюку, Ф. Рудичу, С. Рябову, О. Токовенко, Ю. Шайгородському, Ю. Шведі, Ю. Якименко, Д. Яковлеву та ін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – дослідити роль політичного представництва у сучасних політичних системах. Поставлена мета обумовила наступні завдання дослідження:

- визначити етапи та складові процесу еволюції концепції політичного представництва;
- дослідити сутність інститутів політичного представництва та їх роль у сучасних політичних системах;
- аргументовано відзначити роль політичних комунікацій, мас-медіа та процесу медіатизації політики у демократичній системі політичного представництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному світі неможливо уявити демократичне урядування без інститутів політичного представництва. Мова йде не лише про концепцію «представницької демократії», а і про інші демократичні політичні системи. Представництво означає делегування громадянином або групою певних повноважень політичному актору, або інституту для захисту групових інтересів, забезпечення їх урахування у діяльності влади. Ідея політичного представництва стала фундаментом для формування таких принципів організації демократичної політичної системи, як свобода та відповідальність, політичний плюралізм, змагальність політичних акторів, виборність керівництва держави та ін. Головна роль політичних партій та виборчих систем полягає якраз у забезпеченні політичного представництва.

Щодо форм прямої демократії, то в сучасних політичних системах досить розповсюджені політичний плебісцит та референдум. Така форма політичного управління, як плебісцит, існував у всі часи, але його дієвість обмежується великою кількістю людей. Політичні рішення в умовах плебісциту можуть прийматись невеликим колом осіб, його безпосередніми учасниками. Плебісцит знаходить своє вираження й у сучасних політичних системах : збори, мітинги, маніфестації, марші. Найбільш розповсюдженою формою прямої демократії сьогодні виступає референдум.

Джерела обґрунтування ідеї представництва можна знайти у добу Античності (прямі вибори у полісній демократії, реформи Солона та Перикла Афінівського, організація імперського політичного простору в Давньому Римі за допомогою інституту прокураторів тощо). Теологічна доктрина доби Середньовіччя наголошувала на тому, що Папа Римський представляє божественну волю на землі (ідея «Двох градів» Августина Блаженного та ін.) і через це «меч» духовної влади (Геласій) знаходиться у його руках. Особливість політичної думки середньовіччя щодо політичного представництва – це її богословське трактування: «У церкві немає панування, тому і немає політичного життя. Священники та єпископи не правлять, але служать» [4, с. 35]. У роботах В. Оккама з'являється важлива для теорії політичного представництва ідея, що імператор звільняється від підпорядкування законам (ним самим встановленим), у випадках, коли це «необхідно для досягнення загального блага» [4, с. 223]. Він обґрунтовує положення, відповідно до якого, в кінцевому рахунку, загальне благо є головним обмежувачем імператорської влади, як і влади Папи.

Період Відродження – доба кризи феодалізму, становлення капіталізму, розвитку техніки, світських наук, торгівлі, мистецтва, це час великих географічних відкриттів, коли рамки відомого європейцям світу значно розширилися. Ідеологи буржуазії заперечували середньовічні ідеї аскетизму, підпорядкування церкви, містицизму, відстоювали гуманістичні цінності: прагнення до земного успіху, процвітання, індивідуалізм, прояв творчих здібностей, практичність тощо. Проблема політичного представництва повернулася із «небесного» теологічного виміру (церква як представник іншого, «небесного» життя) у вимір земний – представництва родини, класу, міста, держави. Цей поворот у розумінні політичного представництва пов'язаний із виокремленням Н. Макіавеллі політики як самодостатньої сфери людської діяльності. Він обґрунтував положення, відповідно до яких політика не потребує підтримки та схвалення з боку моралі або релігії. Політичні цілі, які виробляє політик, сприймаються Н. Макіавеллі як абсолютно початкові, автономні, які не потребують жодного обґрунтування, зокрема, в моральному виправданні.

Період Нового часу (XVII-XVIII ст.), вершиною якого стала доба Просвітництва (друга половина XVIII ст.), коли було розвинуто ідеї Н. Макіавеллі щодо автономності політичного поля та обґрунтовано положення щодо важливості суспільної підтримки політичної діяльності. Однією з головних проблем тогочасної політичної думки була проблема взаємин особистості й держави, що відбилася в теорії «природних прав».

Ця теорія стала наступним кроком із автономізації політичної сфери, розвитку ідеї політичного

представництва, тому що була спрямована проти всіх форм феодальної залежності, проти станового поділу суспільства, і, природно, проти абсолютної монархії та церкви. Вона обґрунтовувала рівність людей, дану від народження, виступала за свободу переконань, недоторканість особи і власності.

Ідеї демократичного політичного представництва можна знайти у філософських концепціях Дж. Лока, Ш. де Монтеск'є, А. де Токвіля, Дж. Ст. Мілля та ін. У роботах цих та інших авторів формулюються два положення, які стають основою розвитку концепцій природного права, суспільного договору та демократії у Європі: правління потребує згоди та делегування прав від суспільства, інтереси різних станів та класів суспільства мають бути представлені у владі.

Теорія «природних прав» людини доповнювалася теорією «суспільного договору» і разом вони сформували сучасне уявлення щодо демократичного політичного представництва. Відповідно до основних положень теорії політичного представництва, держава виникла не з божої волі, а в результаті договору людей з метою усунення конфліктів. Ці теорії в різних варіантах розвивалися в Голландії (Гуго Гроцій та Барух Спіноза), в Англії (Томас Гоббс, Джон Локк), в Німеччині (Імануїл Кант), у Франції (Д. Дідро, Жан-Жак Руссо), в США (Т. Джефферсон, Т. Пейн). У цих концепціях проблема політичного представництва вийшла на новий рівень теоретичного обґрунтування – як діяльність політиків у відповідності до тих повноважень, які їм було делеговано народом. Розглянемо концепції, які складають основу теорії політичного представництва.

По-перше, концепція держави, що протистоїть війні всіх проти всіх, яка належить Томасу Гоббсу. Т. Гоббс вважав, що в «природному стані» неминуха «війна всіх проти всіх», тому що люди створені рівними за здібностями, а, значить, і в правах, але егоїстичні та честолюбні. Приборкати їх темні інстинкти, розрахувати шлях законам розуму може тільки держава, подібна до біблійного монстра Левіафана. Якщо монарх примушує підданих завдавати шкоди країні, не захищатися від ворога, то тоді народ отримує право на повстання.

По-друге, концепція розподілу влади, яку викладено у роботах Джона Локка і Шарля Луї Монтеск'є. Дж. Локк вважав, що в природному стані люди були вільні й рівні, але у них не було органу для вирішення суперечок. Тоді вони домовилися створити державу, яка отримала рівно стільки влади, скільки необхідно для оборони і забезпечення суспільного інтересу, а самі зобов'язалися дотримуватися законів. Дж. Локк пропонував чітко розділити владу на законодавчу (парламент), виконавчу (монарх і кабінет міністрів) і федеративну (відає міжнародними відносинами), кожна із яких повинна спиратись на народ та представляти інтереси окремих верств. Ш. Монтеск'є доповнив ідею розподілу влади, запропонувавши виділити ще й судову гілку влади. До того ж він поєднав ідею свободи з ідеєю конституційного закріплення механізму поділу влади [Див. детал.: 2].

Отже, у роботах цих авторів наголос робиться на необхідності закріплення принципу політичного представництва у відповідних конституційно-правових положеннях, що стало подальшим кроком у розвитку концепцій відповідальності.

По-третє, теорія суспільного договору Жан-Жака Руссо [3]. Ж.-Ж. Руссо пропонує укласти справжній суспільний договір як асоціацію рівних вільних індивідів або республіку («спільна справа»). Цей підхід найближче до сучасного розуміння політичного представництва як перманентної взаємодії влади та суспільства.

У подальшому концепція політичного представництва розвивалась від філософських обґрунтувань у напрямку пошуку оптимальних шляхів, інститутів та механізмів представництва: інституціоналізації політичних партій, удосконалення виборчого законодавства, розвитку інституцій громадянського суспільства та груп інтересів. Передусім, дискусії стосувались пошуку механізмів представництва інтересів суспільних груп у парламенті. Одна з позицій полягала у необхідності представництва у парламенті мешканців окремих регіонів, областей та місцевостей, які мають певні особливості та специфічні інтереси. Це обумовлює встановлення у деяких політичних системах мажоритарної виборчої системи. Інша позиція, закріплена в політичній системі Великої Британії, полягає у тому, що депутат представляє інтереси не окремого округу, а нації в цілому, а отже – оптимальною є пропорційна виборча система. Її прихильники наголошують на тому, що суверенітет належить не окремо взятим громадянам, а нації в цілому, а отже – депутати парламенту мають представляти «волю нації», а не інтереси окремих груп виборців. В якості компромісного та консенсусного варіанту між двома формами політичного представництва було запропоновано модель двопалатного парламенту, одна з палат представляє інтереси регіонів (земель, штатів та ін.), а інша – країни в цілому.

Таким чином, феномен політичного представництва існував протягом усієї історії цивілізації, але найбільш рельєфно він проявився в умовах демократичної політичної системи, поставши у XIX – XX століттях однією з головних складових демократії.

Для пострадянських політичних систем, які знаходяться у процесі демократичного переходу, впровадження принципу політичного представництва має наступні особливості та складові.

По-перше, демонтаж авторитарної політичної системи радянського зразка. І хоча після 1953 року масовий терор та концтабори як спосіб політичної та економічної організації відійшов у минуле, радянська авторитарна модель з її монополією влади однієї партії, централізацією влади, бюрократизацією та відсутністю конкуренції у політиці та економіці була «стартовою» для пострадянських країн. Досвід реформ переконливо продемонстрував, що без впровадження дієвого механізму політичного представництва з метою оновлення політичної еліти неможливо позбавитись вад політичної системи радянського зразка.

По-друге, інституціоналізація демократичних організацій та груп – політичних партій (формування багатопартійної політичної системи), інституцій громадянського суспільства та мас-медіа, лобістських груп та груп інтересів. Особливе значення у цьому процесі належить розвитку парламентаризму та становленню парламенту, як представницького органу влади та простору вільних дискусій (дебатів) коаліції та опозиції з метою реалізації та захисту суспільного (національного) інтересу.

По-третє, підвищення рівня політичної участі громадян – як у виборчій, так і у міжвиборчій період. Демократизація не проходить без протестних акцій, масових мітингів, конфліктів не лише у владі, а і між великими суспільними групами. У даному процесі віддзеркалюється формування громадянського суспільства як суб'єкта політичного представництва. Важливим тут є подолання небезпек демократизації – етатизму певних суспільних груп (передусім, громадян із досвідом життя в умовах авторитаризму), популізму, націоналізму, ізоляціонізму та конформізму та ін. Результатом участі громадян у політиці має стати формування політичної системи консолідованої демократії, коли серед представників суспільства (депутатів, влади) та широких верств населення існує консенсус щодо демократії, як ефективного способу управління.

По-четверте, принципи взаємодії груп інтересів, партій, інституцій громадянського суспільства та представників мас-медіа із владою. Специфіка пострадянських політичних перетворень визначається не лише акціями прямої політичної дії, масовими політичними протестами, а і правилами включення груп інтересів в процеси публічної політики. У сучасних політичних системах сформувались дві основні моделі взаємодії держави і груп інтересів: плюралістична і корпоративістська. Плюралістична модель представництва інтересів припускає наявність безлічі вільно виникаючих, незалежних від держави груп інтересів, що конкурують між собою і не організовані в ієрархічну систему груп інтересів. У рамках даної моделі відбувається розпорошення центрів акумуляції, артикуляції інтересів громадянського суспільства та їх презентації у політичній сфері. Корпоративістська модель представництва інтересів передбачає наявність нечисленних функціонально впорядкованих, вибудованих за ієрархічним принципом груп інтересів. В рамках даної моделі держава укладає угоду з окремою групою, делегуючи їй монополієне право на представництво певного інтересу в обмін на лояльність зазначеної групи і можливість впливати на визначення лінії поведінки даної групи. Корпоративістська модель представництва інтересів являє собою особливий тип участі великих організованих груп у виробленні державної політики. Звичайно, пострадянська бюрократія зацікавлена саме у другій моделі.

Однією з головних тенденцій розвитку сучасних політичних систем виступає впровадження суспільно-політичної моделі урядування. На теоретичному рівні ця модель включає «поліархічну» модель політичної взаємодії (Р. Даль), моделі «консоціативної демократії» та «консенсусної демократії» (А. Лейпгард), «профспілкової демократії» (А. Етціоні). У межах цієї моделі з'являються нові форми представництва, взаємодії держави і громадянського суспільства в процесі вироблення публічної політики та урядування, враховується переплетіння приватних та суспільних інтересів, приватної та публічної сфер. Суспільно-політична модель урядування не обмежується традиційними інститутами репрезентативної демократії (вибори, партії), а передбачає постійне і максимально активне включення акторів громадянського суспільства, мас-медіа, профспілок та бізнес-асоціацій в процеси вироблення та реалізації політичних рішень. Особливої актуальності набуває інститут «зв'язків з урядом» (GR), який впроваджується у багатьох корпораціях.

Політичне представництво виконує функції посередника між органами державної влади та суспільством, які в сучасній політичній системі опосередковані політичними комунікаціями, діяльністю мас-медіа. Можливості комунікативних мереж та технологій у політичній системі зростають та перетворюють мас-медіа на потужний соціальний інститут, вплив якого на політичне представництво пов'язаний «... не стільки з їх умінням умовляти та переконувати, скільки з їх здатністю залучати громадську увагу і формувати критерії, що лежать в основі оцінки та прийняття

рішення... за допомогою правильно встановленого порядку денного можна спрямувати громадську думку в бажане русло» [5, с. 42].

На думку В. Бебика, політична комунікація виступає «своєрідним соціально-інформаційним полем політики, що з'єднує всі компоненти політичної сфери суспільства та структурує політичну діяльність» [1, с. 290]. Головною сутнісною ознакою політичної комунікації є те, що вона представляє собою специфічні політичні відносини, роль яких для політичної сфери та її системного виміру є не периферійною, а центральною.

Політичні комунікації відкривають нові можливості у процесі формулювання та презентації потреб, інтересів та цінностей певних груп та спільнот сучасного суспільства. З одного боку, можна говорити про те, що політичну комунікацію створюють та підтримують у суспільстві зони вільних дискусій і публічного діалогу владних інституцій і представників громадськості. Саме тому вважається, що політична комунікація спрямована на демократизацію політичної взаємодії, підвищення ефективності механізмів політичного представництва. З іншого боку, у процесі розвитку політичних комунікацій з'являються нові небезпеки для демократичного політичного представництва. Як одна з небезпек розглядається процес медіатизації політики, що потенційно несе в собі загрозу появи нової форми тоталітарного панування – інформаційного через монополізацію інформаційного впливу еліт, влади на суспільство.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Узагальнюючи результати досліджень проблематики ролі політичного представництва у сучасних політичних системах слід відзначити наступне. По-перше, основною формою демократичного правління є опосередкована реалізація влади суспільства за допомогою механізмів та інститутів політичного представництва, коли політичний актор виконує роль представника інтересів окремого громадянина, групи чи класу. По-друге, взаємодія між владою та суспільством опосередковується політичною комунікацією, яка утворює нові можливості та загрози для політичного представництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бебик В. М. Політологія для політика та громадянина / Бебик В. М. — К.: МАУП, 2003. — 424 с.
2. Монтескьє Ш.-Л. О духе законов, или Об отношениях, в которых законы должны находиться к устройству каждого правления, к нравам, климату, религии, торговле и т. д. / Ш.-Л. Монтескьє — СПб.: Альфарет, 2011. — 808 с.
3. Руссо Жан-Жак. Про суспільну угоду, або принципи політичного права / Жан-Жак Руссо; пер. з фр. та ком. О. Хома. — К: Port-Royal, 2001. — 349 с.
4. Суини М. Лекции по средневековой философии / М. Суини // Средневековая политическая философия Запада. - Выпуск 2. - М., 2006. - 320 с.
5. Яковлев Д. В. Політична взаємодія як комунікативний процес : медіатизація, демократизація, раціоналізація / Д. В. Яковлев. – Одеса : Астропринт, 2009. – 288 с.

Білоусов Олександр Сергійович, кандидат політичних наук, доцент кафедри правознавства Одеського національного політехнічного університету

УДК: 323.2 : 327

ВЗАЄМОВІДНОШЕННЯ МІЖ СОЦІАЛЬНОЮ СТРУКТУРОЮ І ПОЛІТИЧНИМ УСТРОЄМ ЯК ПРОБЛЕМА ВЛАДИ В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Розглянуто основні трактування поняття «постіндустріальне суспільство» за визначенням класиків соціально-політичної думки. Відокремлено п'ять основних компонентів цього поняття за Д. Беллом та визначено типи передбачення (соціальні, політичні, економічні та культурні).

Обґрунтовано, що взаємовідношення між соціальною структурою і політичним устроєм є однією з основних проблем влади в постіндустріальному суспільстві.

Ключові слова: *постіндустріальне суспільство, політичне передбачення, соціальне передбачення, соціальна структура, політичний устрій, політична влада*

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ СОЦИАЛЬНОЙ СТРУКТУРОЙ И ПОЛИТИЧЕСКИМ